

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ BİLGİ NOTU

AMAÇ 3: SAĞLIK VE REFAH

Sağlıklı yaşamak ve her yaştan herkes için refah sağlamak

Amaç 3, üreme ve ana-çocuk sağlığını geliştirerek her yaştan herkese sağlık ve refah sağlamayı, bulaşıcı hastalıkların salgınını sona erdirmeyi, bulaşıcı olmayan ve çevresel hastalıkları azaltmayı, evrensel sağlık hizmeti ve herkes için ekonomik ve etkili ilaçlar ve aşılar sağlanmayı amaçlamaktadır.

Dünya’da Genel Görünüm

- 1990 ile 2015 yılları arasında, küresel anne ölüm oranı yüzde 44 oranında azaldı ve 5 yaşın altındaki çocukların ölüm hızı yarıya düştü. Yine de, 2015 yılında, tahminen 5 yaşın altında 5,9 milyon çocuk çoğu önlenabilir nedenlerden dolayı öldü.
- HIV, sıtma ve tüberküloz hastalığı 2000 ile 2015 yılları arasında küresel olarak geriledi. Ancak, 2015 yılında 2.1 milyon insan HIV’e ve tahminen 214 milyon insan sıtmaya yakalandı. 2015 yılında, dünya nüfusunun neredeyse yarısı sıtma riski altındadır, ancak Sahra altı Afrika tüm bu vakaların yüzde 89’unu oluşturmaktadır.
- 2015 yılında dünya genelinde evli veya evli olmayan üreme çağındaki (15-49 yaş) yaklaşık dört kadından üçünün modern gebelik önleyici yöntemler kullanarak aile planlaması gereksinimi karşılandı.
- 2012’de 70 yaşın altındaki insanlarda bulaşıcı olmayan hastalıklardan neredeyse üçte ikisi kardiyovasküler hastalıklara ve kansere atfedildi.

Hedefler

- 3.1 2030’a kadar, küresel anne ölüm oranının 100.000 canlı doğumda 70’in altına düşürülmesi
- 3.2 2030’a kadar, tüm ülkelerde yenidoğan ölüm oranının 1.000 canlı doğumda en azından 12’ye, 5 yaş altı çocuk ölüm oranının da 1.000 canlı doğumda en azından 25’e düşürülmesi amacıyla, yenidoğan ve 5 yaş altı çocukların önlenabilir ölümlerinin sonlandırılması
- 3.3 2030’a kadar, AIDS, tüberküloz, sıtma ve ihmal edilen tropik hastalık salgınlarının bitirilmesi ve hepatit, su kaynaklı hastalıklar ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele edilmesi
- 3.4 2030’a kadar, koruma ve tedavi yoluyla bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklanan prematüre bebek ölümlerinin üçte bir oranında azaltılması ve akıl sağlığı ile esenliğin desteklenmesi
- 3.5 Uyuşturucu madde ve alkolün zararlı kullanımı dâhil olmak üzere madde bağımlılığının engellenmesi ve tedavisinin güçlendirilmesi
- 3.6 2020’ye kadar, karayollarındaki trafik kazalarından kaynaklanan ölüm ve yaralanmaların dünya çapında yarıya indirilmesi
- 3.7 2030’a kadar, cinsel sağlık ve aile planlamasını da kapsayan üreme sağlığı hizmetlerine ve bu konuda bilgi ve eğitime evrensel erişimin sağlanması ve üreme sağlığının ulusal stratejilere ve programlara entegre edilmesi
- 3.8 Finansal riskten korumayı, kaliteli temel sağlık bakım hizmetlerine erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve uygun fiyatlı zaruri ilaç ve aşılarla erişimini de kapsayan genel sağlık sigortasının oluşturulması

3.9 2030'a kadar tehlikeli kimyasallardan ve hava, su ve toprak kirliliği ve kontaminasyonundan kaynaklanan ölüm ve hastalıkların kaydadeğer miktarda azaltılması

3.a. Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'nin tüm ülkelerde, uygun görüldüğü şekilde uygulanmasının güçlendirilmesi

3.b Özellikle gelişmekte olan ülkeleri etkileyen bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalıklar için ilaç ve aşıların araştırılmasının ve geliştirilmesinin desteklenmesi, halk sağlığının korunması ve özellikle herkesin ilaçlara erişiminin sağlanması amacıyla gelişmekte olan ülkelerin Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşmasının tüm şartlarını kullanabilmesini onaylayan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları (TRIPS) ve Kamu Sağlığına İlişkin Doha Deklarasyonuna uyumlu olacak şekilde satın alınabilir zaruri ilaç ve aşıların erişiminin kolaylaştırılması

3.c Özellikle en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde sağlık finansmanının ve sağlık işgücünün işe alımının, geliştirilmesinin, eğitimi ile idamesinin kayda değer miktarda artırılması

3.d Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm ülkelerin ulusal ve küresel sağlık risklerine karşı erken uyarı, riski azaltma ve risk yönetimi kapasitelerinin güçlendirilmesi

AMAÇ 4: KALİTELİ EĞİTİM

Herkes için kapsamlı ve eşit derecede kaliteli eğitimin sağlanması ve herkese yaşam boyu eğitim imkânı tanımak

Amaç 4, temel ve üst düzey becerilerin kazanılması, teknik ve mesleki eğitim, öğretim ve yüksek öğretime daha fazla ve eşit derecede erişim, yaşam boyu eğitim ve topluma katkıda bulunmak için gerekli bilgi, beceri ve değerlere odaklanmaktadır.

Dünya'da Genel Görünüm

- 2013'te, ilköğretim çağındaki 59 milyon çocuk okula gitmedi.
- 2008 ve 2012 yılları arasında 63 düşük ve orta gelirli ülkede yapılan araştırmalar, hane halklarının en yoksul yüzde 20'lik kesiminin çocuklarının, en zengin akranlarına göre okula gidememe ihtimalinin dört katından fazla olduğunu göstermektedir.
- Gelişmiş ülkelerdeki 38 ülkeden elde edilen verilere göre, bu ülkelerin çoğunda, yüzde 75 veya daha fazla gencin okuma ve/veya matematik konusunda en azından yeterli bir yetkinliğe sahip olduğunu göstermektedir; aynı durum, 22 gelişmekte olan ülkede sadece yüzde 5 oranındadır.
- 2013'te, hala okuma yazma bilmeyen 757 milyon yetişkin (15 yaş ve üstü) vardı, bunların üçte ikisi kadındı.

Hedefler

4.1 2030'a kadar tüm kız ve erkek çocuklarının, yerinde ve etkili eğitim çıktıларını üreten ücretsiz, eşit ve kaliteli ilk ve ortaöğretime bitirmelerinin sağlanması

4.2 2030'a kadar tüm kız ve erkek çocuklarının, ilköğretime hazır hale getirilmesi için, nitelikli erken çocukluk gelişimi bakım ve hizmetleri ile okul öncesi eğitimine erişiminin sağlanması

4.3 2030'a kadar tüm kadın ve erkeklerin karşılanabilir kaliteli teknik ve mesleki eğitim ile üniversite dahil yükseköğretime eşit erişiminin sağlanması

4.4 2030'a kadar istihdam, insana yakışır işler ve girişimcilik için teknik ve mesleki beceriler de dâhil olmak üzere gerekli yeteneklere sahip genç ve yetişkin sayısının büyük oranda artırılması

4.5 2030'a kadar eğitimdeki cinsiyet eşitsizliklerine son verilmesi ve engelliler, yerliler ve savunmasız çocuklar da dâhil olmak üzere tüm kırılgan kesimlerin her seviyede öğretime ve mesleki eğitime eşit erişiminin sağlanması

4.6 2030'a kadar gençlerin tamamının ve kadın ve erkek yetişkinlerin çoğunun okur-yazar olması ve sayısal beceriler kazanmasının sağlanması

4.7 2030'a kadar sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları için eğitim, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, barışçıl olma ve şiddete başvurmama kültürünün geliştirilmesi, dünya vatandaşlığı ve kültürel çeşitliliğin ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının değerinin bilinmesi ile tüm öğrenciler tarafından sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesi için gereken bilgi ve becerinin kazanımının sağlanması4.a Çocuğa, engelliye ve cinsiyete duyarlı eğitim tesislerinin inşa edilmesi ile geliştirilmesi ve herkes için güvenli, şiddet içermeyen, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamının sağlanması

4.b 2020'ye kadar gelişmiş ve diğer gelişmekte olan ülkelerdeki mesleki eğitim, bilgi ve iletişim teknolojileri, teknik, mühendislik ve bilimsel programları kapsayan yüksek öğrenim programları için en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelere kayıt olanağı sunan burs sayısının dünya çapında önemli miktarda artırılması

4.c 2030'a kadar, en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelere, öğretmen eğitimine yönelik uluslararası işbirliğini içerecek şekilde nitelikli öğretmen arzının önemli miktarda artırılması